XVI-ik évfolyam. 22-ik szám. Köszeg, 1896. május 31-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt = 8 korona, félévre 2 frt = 4 korona, negyedévre 1 frt = 2 korona. Egyes szám ára 10 kr. = 20 fillér.

Felelős szerkesztő: WITTINGER ANTAL. Kiadó és laptulajdonos: FEIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadótulajdonoshoz, Feigl Gyula nyomdászhoz (városkor 81) intézendők. Nyiltter sora 40 fir. — Hirdetések nagyság szerint.

Csak akarnunk kell!

A mióta városunk polgármestere távol nászuton járt s az ügyek vezetése *Szovják* Hugó városi tisztiügyész kezében volt letéve, kis városunkban sok minden történt, a mire eddig nem igen gondoltak s a minek elvégzésére beláthatatlan idők multával került volna csak a sor.

Tiszta dolog eszerint, hogy a vezetéshez szükségképen éles szem, ügyes ész, tapintatos kéz és csak parányi erély kivánatos s megy akkor minden, még a lehetetlennek képzelt dolgot is nyélbe ütik. Csak körül kell tekintenünk, hogy lássuk, mi minden nyert az utóbbi időben kedvező megoldást. Hogy csak a főbbeket emlitsük: csatornákban egész kis hálózat készült, a trágyalé és szenyviznek az utczákra való kifolyásának határt szabtak, utakat javitottak, az erdőkezelésben az eddigi slendrián mód helyébe üdvös intézkedéseket léptettek és — a mit első helyen kellett volna fölemlitenünk — az ügykezelésben az egész vonalon kiváló rendet és gyorsaságot észlelhettünk.

Hát ez oly frappans eredmény, a melyre csak dicsérő szókat lehet hangoztatni és gratulálni annak, a ki előidézte. De gratulálni lehet annak a városnak is, mely maradiságában rászorul egy kis javitásra, csekély haladásra, hogy el ne üljön a posványban, a melyre a különböző körülmények és befolyások egy idő óta terelték.

Most már csak azon kell lennünk, arra kell törekedniök az arra hivatottaknak, hogy a megkezdett munka üdvös folytatást nyerjen és igy legalább egyben mozditsa elő a város egészséges fejlődését: a rendben és köztisztaságban. Ez legyen legnagyobb büszkeségünk, erre fektessük a jövőben megalkotandó intézményeinknek alapját s akkor jól legtuk fel megoldaudó feladatunkat. A főgimnázium tervezett létesitése főleg e szerencsés viszonyainkban gyökeredzik s ezekben fog fejlődni ha más szerencsétlen akadályok nem merülnek fel. A turista-ügy kedvező alakulása is ebben leli létfeltételét és városunkra való kedvező fejlődését. Egy szóval: jövő egzisztenciánk egész mibenléte a város természeti fekvésében, közegészségi és köztisztasági viszonyaiban keresendő és ezekben lesz feltalálható.

Ha a szerencsés viszonyokat, a melyek részben a természet adományai, de másrészt a saját akaraterőnkön nyugosznak, okosan fogjuk kiaknázni, nem kell félnünk, a jövő biztositva vau a számunkra.

Alaptalan vádak a kiállitás ellen.

Az ezeréves országos kiállitásról mesterségesen terjesztik bizonyos oldalról a rossz hireket, hogy elriasszák vele a közönséget.

Kivált nehány (bécsi) lap, melyek a kiállitók hirdetéseibe vetett bizodalomban csalatkoztak, de olyanok is, melyek tendencziával hirdetik, hogy minden a mi magyar, az rossz, mindenfele tücsköt-bogarat összeirtak a kiállitási drágaságról.

Eleinte mosolyogva néztük a merész rágalmakat, de azután szomoruan tapasztaltuk, hogy mások is felülnek e tendeucziózus hirletéseknek, sőt magyar ujságiró is akadt, a ki vállalkozott arra a herosztrateszi munkára, hogy mert a fél adag pájslit nem kapta oly olcsón a kiállitás t. ü. ületen, mint rendes városi lebujában, gyilkos czikkekkel ront neki a kiállitásnak és minden ezzel összefüggő sikernek.

Ez szomoru, de igy van.

*

A rövidlátók és tapasztalatlanokkal hiába áll pörbe az ember. A kik még sohse láttak kiállitást, azok panaszkodnak legjobban a drágaság ellen. Pedig sem a 85-iki, sem semmifele külföldi vagy csak vidéki kiállitás sem volt, melyekben az árak aránylag mérsékeltebbek lettek volna, mint a mostani kiállitáson.

Igaz, van egy drágább étlappal biró franczia vendéglő is, de ezt czélzatosan létesitette az igazgatóság, mert számolnia kellett azzal a közönséggel, mely a városban is a legdrágább vendéglőket látogatja s melyet nem lehet a közönséges korcsmákba kényszeriteni. E miatt legkevésbbé van jussa azokn k panaszkodni, a kik olcsón akarnak étkezni, mert ezek számára van elég hely és választék a kiállitás területén. Igazán é dekes dolog, hogy ebben a tekintetben a szegény emberek kelnek védelmére a gazdagoknak.

(Zárjel között érdemes felemliteni, hogy a bécsi szinházi kiállitáson volt a Noäl- és Patard-féle franczia vendéglő, melynek árai négyszer akkorák voltak, mint a mi franczia vendéglőnké. És igen sok szegény ember, a ki Budapestről Bécsbe utazott, hazajövet dicsekedve emlitette, hogy ő is evett a Noal és Patard konyhájában! Sőt a legtöbben szégyenuek tartották volna, ha ezzel a nagy cselekedettel nem dicsekedtek volna.)

*

De nyilatkozatokkal a dolgot tisztázni nem lehet. Lássuk a tényeket.

Először is azzal vádolják a kiállitás igazgatóságát, hogy lehetetlenné tette, vagy legalább is megnehezitette a kiállitási vendéglők helyzetét a magas fogyasztási adók és az u. n. székbér által.

Erre nézve a következőket közölhetjük:

A kiállitási igazgatóság a vendéglősökkel, a kik semmiféle bért nem fizetnek, de vendéglőjüket maguk, illetőleg az általuk képviselt sörgyárak tartoznak felépiteni, a jog engedélyezése előtt értekezletet tartott, melyen megállapitotta a szerződési feltételeket, melyek a székbérből és az italok után a fogyasztási adóból állanak. Ez értekezleten részt vettek a vendéglősök ipar-

TÁRCA.

A kőszegi hegység orometriája.

Nehéz és a maga nemében páratlan munkát végzett egyik földink, *Török* (Türk) Károly Veremund sz. benedekrendü tanár, aki a kőszegi hegység orometriáját irta meg és Fehér Ipoly pannonhalmi főapátnak ajánlva kis füzetben nyomtatásban is kiadta. Az általános földrajz számos ága között igen érdekes az ujabb időben keletkezett és már is szép eredményeket elért hegymérestan, mely alatt a hegységek azon általános méreteinek kipuhatolását, meghatározását értjük, a melyek segitségével a hegységek térbeli kiterjedését összehasonlitjuk. Ez általános méretek szabatos meghatározása lehetővé teszi a kegységek külső alkatának tudományos összehasonlitását és igy az összehasonlitó hegyrajz megalapitását. Úttörő e tekintetben Sonklar Károly, aki az orométria első módszerét nyujtotta és lehetővé tette az e téren való előhaladást. Kitünnek e téren még *Rücchieri*, *Neumann* Lajos dr. és többen. Jeles földink, Török K. V. a kőszegi hegységet tette vizsgálata tárgyául, a mi, tekintettel a völgyhatárokra — szerinte — nem járt nehézséggel. Tanulmányát 15 főpontba foglalta és bevezetéssel látta el. Fölsorolja a használt eszközöket, forrásokat s az első pontban a kőszegi hegység rövid orographiai ismertetését adja, melyet mi is bemutatunk. Következnek ezután sorban a következő czim alá vont pontok: *A hegység határának pontos kijelölése*; *a hegycsucsok és nyergek közepes magassága*; *a közepes résnek meghatározása*; *a közepes résszög*; *a hegység főgerinczének függélyes hosszmetszete*; *a hégygerincz közepes magassága*; *a hegység párkányának közepes magassága*; *a hegyoldalak közepes emelkedési szöge*; *a völgyek közepes magassága s közepes emelkedési szöge, a völgyek kialakulásának cycloid vonal segélyével való tanulmányozása*; *a hegység párkányának s az egész hegység térfogata, valamint a hegységből alakitott vizszintes plateau általános magassága*; *közepes emelkedési szög*; *a hegység oldalfelülete*; *a kőszegi hegység orometrikus elemei.*

A tanulmányt, melyről a szakértők nagyon kedvezően nyilatkoznak s melyből az 1. pontot e helyen egész terjedelmében ismertetjük, a szöveg között és mellékletben több metszet disziti és teszi érthetőbbé.

A kőszegi hegység rövid orographiai ismertetése.

A kőszegi hegyvidék a Stájerországból lenyuló nóri Alpok egyik részét képezi, a mely a stájerországi Alpoktól Wechsel hegységnél válik el s délkeletnek tart Rohonczig, majd északkeletnek Kőszegig. Ezen hegyvidék egyik csoportja — a szorosan vett kőszegi hegycsoport — képezi tanulmányunk tárgyát. Ezen hegycsoport földrajzi fekvése: 47° 24′ 57″ és 47° 17′ 35″ északi szélesség és 34° 12′ 33″ és 34° 3′ 13″ keleti hosszuság Ferrótól számitva. A hegycsoport legnagyobb kiterjedése észak-dél irányban középértékben 13·65 km; kelet-nyugati irányban középértékben 16·262 km.; az egész hegység területe 198·190 km²; kerülete 61·222 km. A buja növényzettel boritott hegység nagy befolyással van a meleg kisugárzására, a párák sürüsödésére s az összegyült viz számos forrásnak, pataknak biztositja létezését. A hegycsoportnak fővize a Gyöngyös, mely a csoportnak északnyugati s északi természetes határát képezi. A Gyöngyös Ausztriában Zöbarn vidékén ered; mint zöbarni patak délkeletre folyváu több kisebb hegyi patakot fogad magába s Kirchschlag közelében éri a magyar határt; a Borostyánkő hegység északi oldalán fakadó s Hosszuszeg falut érintő Kőszegi patak fölvevése után Gyöngyösnek neveztetik.* A Gyöngyös jobbról fölveszi a kőszegi hegycsoportból nagy számmal eredő csermelyeket, kisebb nagyobb hegyi patakokat, igy a Felső-Szénégető tájáról jövő Weissen patakot, a lékai, a hámori patakot, mely a Vogelsang és Göss patakok egyesüléséből keletkezik; a Hét-kutak vizéből táplálkozó rőti patakot s mely esős időben már nem egyszer megáradt s jelentékeny kárt tett. A Gyöngyös Kőszegnél délre kanyarodik, Szombathely alatt délkeletnek fordul, végre északkeletnek hömpölygeti habjait és Sárvár közelében egyesül a nagy Rábával.

A hegycsoportnak egyetlen egy főgerincze van, a mely Kőszegnél a kalvária hegy mögött 300 m. magassággal kezdődik s a gerincz legmagasabb emelkedéseig az Irottkőig (883 m.) délnyugati irányban halad; az Irottkőtől Szarvaskőig nyugati irányban s végre Weissenbachig északnyugatnak. A főgerincz hossza 20·445 km. A főgerinczből kiinduló s dél felé haladó mellékágak rendszerint rövidek, magasságuk gyakran igen gyorsan csökken, meredeken esnek le a sikra; a nagyobb számu északi ágak ugy hosszuságuk, mint magasságuk lassu csökkenése által tünnek ki s mint jelentéktelen hegyhátak egy darabig még tovább folytatódnak, végre mint dombos hullámzások fensikokká szélesednek.

A főgerincz ivalaku görbe vonalat képez, melynek konkáv része észak felé fordul. A főgerincz tagozódása általában transversalis; a főgerinczből kiinduló transversalis mellékágak, mellékgerinczek többé-kevésbbé iveket képeznek, melyeknek konkáv része legtöbb esetben kelet felé néz. A főgerincz végénél, Szarvaskőnél (862 m.) a küllős vagy sugaras tagozódás fordul elő. A hegység ezen tagozódásából lehet — mint ezt már Sonklár is tette — a hegység kőzeteinek minemüségére következtetni. Az egész hegycsoport ugyanis kristályos

* Szerző e részben téved. Szerk.

társulatának bizalmi férfiai is, vagyis olyanok, akiknek a kiállítás területén nincs üzletuk. Ezek feltétlen hozzájárulásával állapitotta meg az igazgatóság a székbért s az italok fogyasztási adóját s igy ezeket az összes pályázó vendéglősök elfogadták s ez alapon köttetett meg velük a szerződés. — Az igazgatóság azért mellőzte a vendéglők bérbeadásánál a nyilvános árlejtést, mert kiváló súlyt helyezett arra, hogy megbizható, ismert s önként vállalkozó emberekkel legyen dolga, a kik jó eleve minden önként elvállalandó kötelezettségük felől tájékozva legyenek s netáni kifogások vagy nehézmények esetén idejekorán visszaléphessenek. De hogy nem volt a fogyasztási illeték ellen sem érdemleges kifogás, az kitünik a következő, akkor előterjesztett számitásból is.

Például: egy hektoliter sör előállitási ára 12 frt; egyenes adók 9 frt 60 krt, szállitási s egyéb költségek 40 krt, kiállitási fogyasztási illeték 4 frtot tesz, egy hektoliter sör tehát a vendéglősnek 26 frtba kerül. Ellenben egy hektoliter sör ad minimális számitás szerint 320 pohár sört, melynek jövedelme 13 krjával 41 frt 60 krt tesz. Ha pedig figyelembe vesszük, hogy már a mostani kiállitási idény alatt is volt nap, melyen egy vendéglős 40—50 hordó sört kimérhetett, a kiállitási fogyasztási illeték távolról sem tekinthető terhesnek.

Igy vagyunk a többi illetékekkel is. Minden vendéglős fizet minden szék után naponkint egy krajczárt. A legnagyobb vendéglőterület 1000, a legkisebb 200 székkel van felvéve; ez az adó tehát a kiállitás egész tartama alatt kitesz: a kis vendéglőknél 360 frtot, a legnagyobbnál 1800 frtot (teljes hat hónapra). A legutóbbi prágai orsz. kiállitáson a vendéglősök ötször ekkora pausális bérösszeget fizettek.

Az italok után kivetett fogyasztási illetékek a következők: Asztali bor hektoliterenkint 5 frt; palaczkbor után literenkint 10 kr.; deciliterenkint tehát a fogyasztási illeték az asztali bornál fél, a jobb bornál egy krajczárt tesz ki. A nagy üveg pezsgő után az adó 20 kr., tehát poharanként 4 kr. likör, cognac stb. után az adó literenkint 50 kr., tehát poharankint $1\frac{1}{4}$ kr. A szódaviz után üvegenkint 2 krajczár, ásványviz után fél literenkint 3 kr.

A küllöldi borok és italok természetesen sokkal jobban meg vannak adóztatva (bor 60 kr., pezsgő 1 frt stb.) Végre a sör, mint már emlitve volt, hektoliterenkint 4 frtot fizet (a nürnbergi kiállitáson 12 márka volt ez az adó hektoliterenként).

Mindezek az adók különben sokkal mérsékeltebbek, mint az ujabbkori nagyobb kiállitások alkalmával kivetett fogyasztási adók s legtávolabbról sem képezhetik és nem is képezik elégedetlenség tárgyát és ezért az igazgatóság e szerződésileg megállapitott kötelezettségeken tágitani nem akar és nem is fog. Az 1885-iki kiállitáson is — nagyon csekély eltéréssel — a mostani fogyasztási adók voltak érvényben.

*

És hogy áll a dolog a vendéglőbeli árakkal? A kiállitáson használatban lévő étlapok áraiak összeállitása a következő:

Ételek ára	Csárdák				Vendéglők				
	Debreczeni	Balatoni	Karikás	Szegedi	Dreher Kommer	Rizsy-sörcsarnok Lippert	Király-sörfőző Tetánovics	Polgári-sörfőző Sturm	Drechsler
Leves:									
Fehér leves	10	10	8	10	10	10	10	10	10
Külön leves	20	15	15	15-20	20	20	20	20	15
Főzelék hussal	35	30	30	30	30	30	30	30	30
Husételek:									
Marhahus mártással	35	35	35	35	40	40	40	40	40
Gulyás vagy pörkölt	35	40	40	35	—	—	35	—	35
Sültek:									
Sült vagy rántott csirke	70	70	70	70	70	70	70	70	70
Borjuvese vagy czomb	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Sertéskaraj	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Rostélyos	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Angol rostbeaf	60	70	70	70	70	70	90	—	70
Tészta:									
Főtt tészta	30	25	30	25	30	30	30	30	30
Sült tészta (torta	35	40	40	35	30	30	40	30	35
Egy pohár sör	14	13	13	14	14	14	14	14	14

A sörkóstolóban egy pohár sör 12 krajczár és egy adag szalámi 20 krajczár.

Az étlapokon kitett árakat minden vendéglős tartozik szigoruan betartani, s azt a pinczért, a ki az étlapokon kitett árakat nem respektálja, vagy csalási kisérletet követ el, az igazgatóság megokolt feljelentés esetén kitiltja a kiállitás területéről.

*

Ime ez az a nagy drágaság, molylyel közönségünket elriogatják a kiállitástól.

Pedig a ki érti a dolgot és a kiállitásunkat látta, az a legtárgyilagosabb itélettel kénytelen elismerni, hogy ily nagyszabásu, szép, minden tekintetben sikerült és tökeletes országos kiállitás még nem volt a kontinensen.

Ne is legyen intelligens ember az országban, aki ezt az ezredéves kiállitást ne nézné meg. Már is országos mozgalom indult meg, hogy a magyar társadalom minden retegébe behatoljon az a tudat, hogy ez a kiállitás méltatása ezeréves történetünk dicsőséges eseményeinek és biztatás, buzditás a reményteljes jövőre nézve.

A mit a magyar ember itt együtt láthat hazánk kulturális és gazdasági életének jellemzésére, az felemelőleg hat mindenkire. A kiállitás hatása tehát ép ugy, mint az ezerév többi nagy ünnepeinek hatása nem egy pillanatra vannak számitva, át kell éreznünk ezt a buzditást és lelkesitést s nemzedékről-nemzedékre erőt meritenünk a jövő munkásságra abból, a mit itt szemlélni és tapasztalni fogunk.

Gelléri Mór.

HIREK.

— **Személyi hir.** *Tipka* Ferencz polgármester csütörtökön jött haza nászutjáról és ma hivatalba lép.

— **Kötő műtelep.** Az első magyar szövő és kötőrészvénytársaság a m. kir. kereskedelmi miniszterrel jogérvényesen kötött szerződése alapján köteles f. é. julius hó végeig Kőszeg város területén műtelepet létesiteni. E végből f. hó 29-én itt járt *Weisz* Berthold részvénytársasági elnök és *Jolesch* Gyula igazgató, megtekintettek egy pár helyiséget, mint a melyben a telepet berendezni készülnek, kijelentvén, hogy abban egyelére legalább is 30, lehetőleg kőszegi lakost fognak alkalmazni, akik kiképzésük után gépeket kaphatnak és ezek segitségével saját otthonukban is folytathatják az ipar e nemét. A műtelepen alkalmazandó személyek felfogadását a városi tanács fogja közvetiteni, valamint a megfelelő helyiség kibérlését is. A műtelep felállitásával ugylátszik a háziiparnak akarnak vidékünkön nagyobb lendületet adni s valami nagyobb gyári telep ki van zárva.

— **Kőszegiek a kiállitásban.** A kiállitást látogató helybeli csoport mult kedden reggel érkezett vissza a haza fővárosából, Budapestről. Tagjai egészen el vannak ragadtatva az ott tapasztalt szives előzékenység, a székes főváros és különösen a kiállitás nagyszerüsége felett s nem győzik eléggé dicsérni a jó ellátást, a melyben részesültek. A csoport-kirándulás lefolyását a következőkben ismertethetjük.

Szombaton d. u. a fél 5 órai vonaton indultak Kőszegről s Szombathelyen való hosszabb, unalmas várakozás után éjjel röviddel 11 óra előtt folytatták utjokat a főváros felé. Vasuton már hamarább teltek a perczek s mikor hajnalodott, mindenki a vidékben gyönyörködött. Alvásról szó sem volt. Az izgatottság a csoport tagjai közt nőttön-nőtt, mikor a vonat a kelenföldi állomást érte. Sok volt már itt a látni való s közeledett az idő a kiszálláshoz. A keleti pályaudvarban időközben már megjelent a két kalauz és az egy nappal előbb elindult fővezető, *Marton* Karoly. Ezek fogadták a csoportot, melyre a nagy emberáradatban jó volt ráismerni a tagoknak mellen viselt kokárdaszerü jelvényéről (fehér selyemszalag alapon aranynyomással *Kőszeg* s alatta nemzeti szinü csokor). Az elszállásolás hamar megesett és a szomszédban közel villásreggeli is került. A bevonulás a kiállitás területére tömeges és ünnepies volt és a figyelem mindenki iránt nagy. Készségesen szolgáltak felvilágositásokkal az igazgatótól fogva le az utolsó szolgáig. A barakkok helyiségei rendkivüli tiszták voltak és minden szükségesekkel ellátva. Az étkezés finom és elég bő. Este gulyást olyant ettek, hogy hejre. (Nem is csodáljuk, mikor miniszternők szolgáltak. Szerk.) Megtekintettek mindent és el voltak mindenütt, ahova 3 nap alatt csak eljuthattak. A vezetés kitünőnek bizonyult az uton és a fővárosban egyaránt. A csoport annyira tele van hálaérzelmekkel, hogy még hazulról is intéznek a kiállitási igazgatósághoz köszönő iratot. Egy része a csoport tagjainak még ott maradt a fővárosban és csak egyesleg szállingóznak haza.

— **A millenniumi emlék.** Az épités alatt álló ó-házi ezeréves emlék szépen emelkedik. 5 méternél magasabbra jutottak már a munkások és a czimer-részletek mindjobban kidomborodnak az épületen. A falak magasságát most érik el s azután csak a torony épitése adja a munkát, melyet 4—6 hét alatt befejeznek.

— **Turista-közgyüles.** Pünkösd vasárnapján tartotta a magyar turista-egyesület Selmeczbányán, hova Kőszegről Markovits József és Kőszegi József is elment, első rendes évi közgyülését nagyszámu közönség jelenlétében. *Eötvös* Loránd báró elnöki megnyitójában vázolta az egyesület czéljait s azon reményének adott kifejezést, hogy az egyesület ezentul minden irányban intenziv működést fog kifejthetni. *Szittnyai* József polgármester a város nevében üdvözölte a közgyülést s köszönetet mondott azért, hogy az országos egyesület első közgyülésének székhelyéül az ős bányavárost jelölte ki. Ezután felolvasták a titkári jelentést, amely kiemeli, hogy az egyesületnek jelenleg 13 osztálya van 2772 taggal. Rendkivüli tevékenységéről és elért szép sikereiért első helyen emlitik a kőszegi osztályt. A közgyülés a tisztikarnak, a Turisták Lapja szerkesztőségének, valamint az egyesület érdekeit előmozditó több tagnak köszönetét fejezte ki. Elfogadták azután a pénztári zárszámadást és költségvetést s megadták a felmentvényt. Végül a tisztikart választották meg. Elnök lett: Eötvös Loránd báró, alelnök: Wartha Vincze dr., ügyvivő-alelnök: Téry Odön dr., titkár: Marinovich Imre dr., jegyző pedig: Németh Imre dr. Választmányi tagok lettek: Boleman István dr., Forster Gyula dr., Inkey Béla, Klasz Pál dr., Környei Ede dr., Fábry Béla, Petrik Lajos, Staub Móricz dr. és Thirring Gusztáv dr.; póttagok: Czolder János dr., Dirner Gusztáv dr. és Pfinn József. A jövő évi közgyülés nálunk Kőszegen lesz.

— **Uj menedékház.** A turista-osztály, főleg *Szorják* Hugó serkentésére a felső-erdőben a hétforrási, ó-házi és kálváriai utak keresztezésénél menedékházat emeltetett. A csinos faház, mely elég tágas és csak egy nyilással bir, jó hajlékul szolgál az eső elől menekülőknek. Hogy valóban arra szolgál, többen kellemesen tapasztalták mult csütörtökön, a mikor az Ó-ház és a Hétforrás körül járva, a hirtelen támadt zápor elől menekülniök kellett.

— **Sörgyári ügyek.** Egyre halad előre a sörgyár minden ügye. A sör jóságát tapasztalva, mindenfelé mérik és dicsérik. Közelebb Felső-Lövőn, Felső-Őrön, Pinkafőn, Német-Szent-Mihályon, Szalónakon vezették be a kőszegi sört. *Kirchknopf* Mihály sörgyári igazgató és *Benedek* Ernő igazgatósági tag, kik a sör terjesztésén fáradoznak, ujabban 60 részvényt is adtak el. A gyár pénzügyi helyzete is egyre javul s kilátás van rá, hogy az üzlet egész erővel megindul s teljes virágzást ér.

— **Czélszerü ujitás.** A helybeli tanintézetek közül némelyik hallomás szerint mindjárt a vizsgálatok után (junius 20-ika táján) haza bocsátja az idegen tanulókat s az ünnepélyes évzárót csak a helybeliekkel tartja meg, a mikor azután a korábban eltávozottaknak utána küldik a bizonyitványaikat. Elejét akarják ugyanis venni annak, hogy a nem idevaló tanulók, akik már nem érzik magukat ilyenkor iskolai fegyelemhez kötve, itt hiába ácsorogjanak és szerte rakonczátlankodjanak. Bizony, nagyon bölcs dolog az s akárhány ember, de különösen a helybeli turista-osztály is szivesen látja ez ujabb intézkedést.

— **Nagy szivatar.** Mult szombaton, e hó 23-án a délutáni órakban vészteljes felhők kavarogtak városunk felett. Délfelől közeledtek és folytonos moraj között csakhamar megeredt a zápor, itt-ott jeggel keverve. Közben erős csattanások voltak hallhatók s a villám több helyen leütött. Igy a Domonkosrendü nővérek gyöngyös-utczai kolostorának egy tüzfalába, a katonai alreáliskola kerti tornakészleteibe s még egy-két helyen lecsapott annélkül azonban, hogy gyujtott volna. Egy kis rongálással beérte. A jég sem tett kárt.

---

palákból áll. Az erosio főmunkáját itt már igen régi korban bevégezte.

A legmagasabb emelkedésü csucsok, melyek mindig szelid lejtésüek, ott foglalnak helyet, a hol a mellékgerinczek a főgerinczczel kereszteződnek. A hegység ezen keresztező ágai tüntetik fel a hegység régi alakját, ezen ágak képezik a hegységnek mintegy bordáit; a kisebb keresztvölgyek csak később, az erosio folyton tartó működése által keletkeztek. Azért, ha ezen hegységet eredeti alakjában akarjuk magunknak elképzelni, ezen az erosio folytán keletkezett keresztvölgyeket, a vizerek s rövid futásu patakok kimosta mélyedéseket képzeletben kitöltve kell gondolnunk. De ezzel még korán sincs mondva, hogy ezen hegységben minden völgy erosio eredménye; az egyes nagyobb völgyek, többek közt a gyönyörü Gyöngyös hosszvölgy is már határozottan geotektonikus völgy. A hegység keletkezését illetőleg nagyon valószinü, hogy a tangentiális erő Alsó-Szénégető tája felől működött. E mellett bizonyit különösen azon körülmény, hogy ez a vidék a konkav oldalon foglal helyet s horpadt terület Serpentin kitódulással.

A hullámzatos vonalu főgerincz első emelkedettebb helye az Ó-ház, a mely alakjánál s magas helyzeténél (609 m.) fogva még a szép vidékek közönyös szemlélőit is figyelmessé teszi. Ez a vidék legérdekesebb pontja. A regészek közös véleménye szerint ezen kiemelkedő sziklakup nem volna más, mint a kelták idejéből fenmaradt oltár, szent áldozó hely; későbbi időben történelmi források tanusága szerint vár foglalt helyet a kup tetején. Gyönyörü panoráma nyilik e magaslatról. Alant a völgyben Kőszeg látható régi házaival, kopott vártornyaival; dél felé nagy rónaság terül el szép, rendezett falvakkal; előttünk a Somlyó megénekelt koporsó alakja, hátunk mögött pedig az Alpok csucsai bontakoznak ki a távol ködéből. Az Ó-ház közvetlen környezetében van a honfoglaló vezérektől elnevezett vadregényes „Hét kutak" helye; jegenyék, tölgyek és bükkfák boritják ezen egyszerü de kedves helyet. A legközelebbi magasabb emelkedés a 665 m. magas Mutatóhegy. A kilátás nagyszerüsége nem felel meg teljesen a névnek, mert a legszebb részletek csak nagyon elmosódva láthatók ezen csucsról. Ettől kényelmes hegyi uton óriási tölgyek árnyában a kies Stájer-házakhoz (425 m.) a kirándulók e csendes pihenő helyéhez jutunk. Az Alpok centrál övéhez tartozó palahegység legmagasabb pontja az Irottkő (883 m.), Dunán túl a legmagasabb csucs, 14 m. magas toronynyal, melyről a hegység egész kiterjedésében összes mellékágaival könnyen átrekinthető. Igy haladhatnánk tovább csucsról csucsra, de okvetlenül ismétlésekbe esnénk, mert az egész csoport változatos alakzataival a legszebb tájképek egész sorozatát szolgáltatja. A hegység oldalaira terjedelmes szőllők, gyümölcsösök simulnak s a hegység magasabb részét dús lombozatu erdők boritják. A tölgyesek és bükkösök széleit igen szép gesztenyések keritik, a botanikusok leghálásabb lelőhelyei, (Orchideák legváltozatosabb nemei); a hol a gesztenyefák hiányzanak, ott a tölgyek mellett föllépnek a fenyők s ezen fenyőerdőkben Pryolák óra hosszan tartó örökzöld telepein gyönyörködhetünk.

A mi most már a kőzeteket illeti, a melyekből a kőszegi hegység főtörzse alkotva van, azt hiszem elegendő lesz, ha ez érdekes hegytörzsnek csak általános jellemzetességét ecsetelem. A kőszegi hegység magvát kristályos kőzetek képezik (Fillit, Gneisz, Csillámpala), a hegység keleti s nyugoti részében a magas gerinczek s a legmagasabb csucsok mind ebből alkotvák; a kristályos palák között igen gyakran szemcsés mész található. A Gyöngyös völgytől délre a régibb metamorphismuson átment palák egy nagyobb s néhány kisebb területet képeznek; a nagyobb terület Lékától délnyugatra Szalonakig, Tarcsától keletre Kőszegig vonul, ezen pala terület legmagasabb csucsa az Irottkő (883 m.) A csillámpala három vonalban lép fel, u. m. 1. Rőt felől a Gyöngyös mentén Kőszegig s innét Bozsokig; 2. Lékától délre az Irottkőn át Rohonczig; 3. Alsó- s Felső-Szénégető helységek vidékén. A kőszegi hegység dombvidékét harmadkori rétegek alkotják; a magasabb fekvésü szőllők talaja csillámpalával kevert sárga agyag.

— **Az elhanyagolt Széchenyi-tér.** Csak nem régen szólaltunk fel a mások panaszára a *Széchenyi-téren* levő szimpla ülőhelyek miatt és most már ujra van mit kifogásolnunk a város egyetlen sétaterén. Nincs ott egyetlen egy lámpa sem s aki este vetődik a térre, csak úgy tapossa a sötétséget, a melyben erkölcstelen személyek burkolóznak. Vagy sétatér a *Széchenyi-tér*, vagy nem. Ha igen, ha mértékadó körökben annak tartják, akkor lássák el a sétaterekkel járó kellékkel; ha nem azaz, ha nem tekintik annak, akkor vágassák ki az ott szerénykedő fákat és bizzák a hely kivilágitását az ég csillagaira. Ebben aztán — az egyikben vagy másikban t. i. — legalább lesz ráczió.

— **Tetőcsatornákat kérünk!** Városunk főbb utczáin még van akárhány ház, városi épület is, a melyek ereszeiről eső és hólé az ember nyakába szakad. Jó volna, ha a háziurak önként vállalkoznának az eső felfogására szolgáló csepegők készittetésére, vagy ha igy nem érnénk czélt, a városi hatóság tenné meg ez ósdiság megszüntetésére a szükséges lépéseket.

— **Száraz malomág.** A Gyöngyös malomágából e hó 23-án leeresztették a vizet, hogy a már nagyon szükségessé vált kotrási munkálatokat teljesittessék.

— **Gyászrovat.** Kaptuk a következő gyászjelentést: Özv. gelsei Biró Józsefné szül. Wossala Mathild Klára, gelsei Biró Gizella férj. Horváth Dezsőné, valamint gelsei Biró Mariska fájdalomtelt szivvel jelentik szeretve tisztelt férje, illetve felejthetetlen atyjuknak: gelsei Biró József nagybirtokosnak folyó május hó 23-án éjjeli 2 órakor életének 70-ik évében szivszélhüdés következtében váratlan történt elhunytát. A boldogultnak földi maradványai f. hó 25-én délutáni 4½ órakor fognak a helybeli sirkertben róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozatok f. hó 26-án fognak a Mindenhatónak a helybeli plébánia templomban bemutattatni. Kőszeg, 1896. május 23 án. — Áldás és béke hamvaira!

— **Ingatlanok mult heti forgalma.** Néhai Loibersbeck Mihály után örökösödési jog czimén az 1934 és 2424 hsz. ingatlanok özv. Loibersbeck Mihályné szül. Böröczki Mária kőszegi lakosra szállott.

— **Iskolák megvizsgálása.** Járásunk németajku vidékéről több tanitó folyamodott a magyar nyelvi alapból leendő jutalmaztatásáért. Az illető vizsgálóbizottság, az alispán elnöklete alatt *Halász* Ferencz kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Ratkovits* Vendel kanonok és *Somogyi* Miklós főszolgabiró tegnap, f. hó 30-án kezdte meg működését, megvizsgálván d. e. Kőpatakon, d. u. pedig Rendeken az iskolákat. A bizottság junius hó 2-án még Barátmajoron és Bándolyon, 11-én pedig Csajtán vizsgálja meg az iskolának a magyar nyelvben elért eredményét.

— **Szövetségi közgyülés!** A vasvármegyei önk. tüzoltó-egyesületek szövetségének f. é. közgyülését az elnökség junius 29 re Pinkafőre tüzte ki. A meghivókat erre legközelebb küldik szét.

— **Jó bornak nem kell czégér.** Ez a közmondás rájllik a csizmára is, ha jó és helyes. Megrendelik ezt ott, ahol értenek készitésébez. A mint ugyanis értesülünk, a vasvármegyei banderium tagjai számára *Frankenberger* Károly helybeli jó hirü czipészmester 5 pár magyar csizmát készit és küld fel junius 1-re a megyéhez.

— **Tanitók Miatyánkja.** A Benedek Elek szerkesztésében megjelenő „Nemzeti Iskolá"-ban olvassuk egy elkeseredett tanitónak a következő imádságát: „Mi atyánk Wlassics, ki ülsz a bársony székben, szenteltessék meg a te neved Kárpátoktól Adriáig, legyen meg a te akaratod, hogy minden tanitóval parolázz. Add meg a megérdemlett kenyerünket és bocsásd meg bűneinket, hogy tanitók lettünk, amiképpen mi is megbocsátunk neked, hogy miniszter lettél; ne vigy minket a kisértetbe a kurátor uram leányával, de sőt inkább szabadits meg a gonosztól: az iskolaszéktől, mert tied az iskola, a hatalom és a dicsőség. Ámen.

— **Hirdetmény.** Kőszeg szab. kir. város pénztári hivatala részéről ezennel közhirre tétetik, miszerint az 1895/6. évi elemi tan- és ipartandijak f. é. junius 10-ig alulirt hivatalba végrehajtás terhe mellett befizetendők.

Kőszeg, 1896. május 29-én.

Városi pénztárhivatal.

— **Védekezés a peronospora ellen.** Szőllőkerteket a peronospora ellen most kell védeni. A tartósan hüvös időjárás folytán korábban és heveseben lépett fel a peronospora ez évben, a mi gyors védekezést követel, hacsak a most még könnyen kiirtható beteg foltok ne legyenek kiinduló pontja egy a szőllőkre nézve pusztitó hatásnak. A peronospora ellen való védekezésre egész sereg igen jó szerünk van; van ugy a kékkő, mint az azuris, de kivált fostit (rézgálicz zsirkőliszt), mely az emlitett szereket sok tekintetben fölülmulja és könnyebben is alkalmazható. A fostit előnye az, hogy poralakban alkalmazandó, mely eljárás nemcsak hogy a vizhordást teljesen kizárja, de egyszerübb és ennélfogva sokkal olcsóbb permetező készülékkel is bajtható végre. A fostit védő hatását a benne lévő rézgálicz gyakorolja, mig az evvel összevegyitett zsirkő a levelekre való tapadást közvetiti. Oly kitünő védőszerrel van dolgunk, a mely — Franczaországban már régóta ismeretes, Magyarországban is már 2—3 év alatt közkedveltségre tevén szert — ép az által, hogy por, hathatósabban védheti a tőkéket, mint a cseppfolyós szerek, mivel utóbbiak a levelek hátlapját, azaz a peronospora kiindulási helyét alig érik el s ha el is érik, rendesen előbb csepegnek le, mielőtt még védő hatásukat gyakorolhatták volna; a fostit ellenben a szőlőtő minden részébe hatolva, ott tapad s emiatt hivatásának eleget tehet. A ki érdeklődik a fostit alkalmazása iránt, annak ajánljuk hogy a Mühle Vilmos temesvári udvari szállitó czégtől ingyen kérjen egy megismertető füzetecskét.

Irodalom és müvészet.

— **„Az ezeréves Magyarország és a milleniumi kiállitás."** Ez a páratlan disztnű, a mely Laurencic Gyula kiadásában jelent meg, aránylag rövid idő alatt meghódította a nagy közönséget. Az illusztrácziók pompája, izléses és tökéletes kivitele, a megválasztott tárgyak szépsége és festői volta, a kisérő magyarázó szövog négy nyelven Magyarország legszebb tájainak s vidékeinek, valamint az ezeréves kiallitás legérdekesebb látnivalóit tünteti föl. Érdekesség dolgában az első füzettől fölfelé mindig fokozódnak úgy a képek, mint pedig a szövegek. Ezuttal a 10-ik és 11-ik füzet jelent meg a következő tartalommal. A 10-ik füzet: Régi városház Budapesten. Lánczhid. Az uj királyi tronterem. A budai alagút. Szt. Margit-sziget. Svábhegy és a fogaskerekü vasut. Sztrecsnó vára. Alagut Aninánál. Tihanyi kolostor. Bártfa régi városháza. Első temesvári takarékpénztár. Budapesti vásárcsarnok. Bem szobra Marosvásárhelyen. A történelmi csoport csúcsives épület emeleti lépcsőcsarnoka és a román kolostor udvara. Az ezredéves kiállitás borászati pavillonja. A sokszorositó ipar pavillonja az ezredéves kiállitáson. 11-ik füzet: A földalatti villamos vasut. Petőfi szobra. Utlői-uti klinika. Közlekedésügyi csarnok. Széchényi emlék a Svábhegyen. Mátyás templom. Deák Ferencz mauzoleuma a kerepesi temetőben. Rudas fürdő Budapesten (kettős kép). Kecskemét uj székháza és szinháza (kettős kép). A Ferencz József szinház Temesvárott. Jenő herczeg-tér Temesvárott. Késmárk városháza. Dées evang. ref. templom. Sopron. Déva vára. A dobsinai jégbarlang (kettős kép).

Kapható minden budapesti és vidéki könyvkereskedésben; megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest, Teréz-körut 38. félemelet (Kunosy Vilmos és fia müintézetében). „Az ezerévesOrszág és a milleniumi kiállitás" egyes füzeteinek ára 40 kr., tehát az egész, 12 füzetből álló diszmű csak 4 frt 80 krba kerül.

— **Ünnepi ajándék.** Valóban ünnepi ajándék az Ország-Világnak most megjelent pünkösdi 21-ik száma. Hosszabb dicsérgetés helyett egyszerüen csak felsoroljuk, mi van ebben a számban. Ünnepi költemény Szász Károlytól, alkalmi czikk gróf Batthyányi Ernőtől, heti tárcza Adorján Sándortól, elbeszélés Váradi Antaltól, Buday Lászlótól, Dirnay Kálmántól, versek Pásztor Árpádtól, Keményfitől, egyszerre két kitünő franczia regény, gazdag rovatok. Képei: Károly Lajos főherczeg arczképe, huszonhat arczkép Blahánéról, legjobb szerepeiben, Munkácsy sajátkezüleg rajzolt arczképe, Blahánénak két dala (hangjegy melléklet), azonkivül a következő képek: a király a lóversenyen, a kiállitási sajtó pavillon fölavatása, a szász lakodalom a kiállitás falujában (három kép) Koszcziuszko csatája (Szyka eredeti rajza), herkulesfürdői képek (négy kép) stb. — Ilyen gazdag tartalommal, annyi szép képpel jelent meg az Ország-Világ mostani száma, ilyen nivón áll különben az Ország-Világ valamennyi száma. Mindazoknak, a kik képes szépirodalmi lapot akarnak járatni, legjobban ajánljuk az Ország-Világot, melynek nagy előnye az is, hogy igen olcsó: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt. Tessék mutatványszámot kérni az Ország-Világ kiadóhivatalától (Budapest V. Hold-u. 7. sz.)

Nyilt-tér.*)

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenkint — japáni, chinai, s. a. t. a legujabb mintázattal és szinekben, ú. m. fekete, fehér és szines **Henneberg selyemet** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint sima, csikos, koczkázott, mintázott damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben és 2000 szin és mintázattal s. a. t. a megrendelt áru **póstaber és vámmentesen a házhoz szállitva és mintákat küld postafordultával**: ***Henneberg G.*** **(cs. és k. udvariszállitó)** ***selyemgyára Zürichben.*** Svájczba czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Figyelmeztetés.

Tapasztaljuk, hogy a n. é. közönség a

magyar királyi államvasutak és a kassa-oderbergi vasut állomás-pénztárainál Budapestre kiadott

mérsékelt menet-térti jegyek által nyujtott kedvezmények felől nincsen kellőleg tájékozva, az ezrekre menő tudakozódások folytán, ez uton hozzuk az utazó közönség tudomására, hogy ezen mérsékelt menettérti jegyek p. o. a II-ik osztályu XIV-ik vonalszakaszról egy ebédszelvényt, melyet az utas tetszése szerint választható elsőrendü fővárosi és kiállitási vendéglőkben érvényesithet, egy kiállitási, egy Ős-Budavári belépő jegyet, továbbá mérsékelt belépti jegyre jogositó utalványokat az „Ecce Homo" festményhez, a Feszty körképhez, az állatkertbe a Ballon Captif-hoz, a „Párisi mulatóba" tartalmaz, mely kedvezmények, ha teljesen igénybe vétetnek, mintegy 3 és fél forintnyi értéknek felelnek meg. A III. osztályu utasoknál ugyanily arányu a kedvezmény.

Ezen jegyekkel magasabb kocsiosztály és gyorsvonat is használható, a rendes árkülömbözet ráfizetésével.

A jegyfüzeteinkkel utazók azon előnyben is részesülnek, hogy kényelmesen, uj butorzattal, szállodaszerüleg berendezett bérházainkban, amennyiben üres szobákkal rendelkezünk, már 1 frttól kezdve lakást kaphatnak.

Egy és több napra szóló teljes ellátást, lakást, kiállitási, Ős-Budavári belépti, szórakoztatási, közlekedési stb. szelvényeket tartalmazó jegyfüzetek nevezett vállalatnál szinte kaphatók és pedig következő combinácziókban:

Vasuti jegy nélkül lakás, étkezés és szórakoztatási szelvényekkel,
csak szórakoztatásra és élelmezésre,
csak lakásra és szórakoztatásra.

Ezen jegyfüzetek váltása által bárki előre meghatározhatja, hogy a kiállitásra való felrándulása neki mennyi költséget okoz és ez által az alaptalan és roszakaratuleg terjesztett hirek a Budapesti drágaságról megczáfoltatnak.

Felvilágositásokkal és részletes tájékoztatókkal szolgál

a központi iroda Budapest Gizella-tér 4-ik szám,
a pályaudvarokon levő irodák az érkezési oldalon,

valamint

a kiállitásban a tudakozó és kalauz intézet.

A m. kir. államvasutak városi menetjegy iroddja által létesitett

Millenniumi- Utazási- és Ellátási vállalat.

— **A trieszti általános biztositó-társaság** (Assicurazioni Generali) mult hó 29-én tartott 64-ik közgyülésén terjesztettek be az 1895. évi mérlegek. Az előttünk fekvő igen terjedelmes zárszámadás 54 oldalra terjed és számos rendkivül érdekes statisztikai adatokat tartalmaz. A mérlegek valamint a nyereség és veszteség számlák már az 1896. márczius 5-iki osztr. miniszteri rendelet értelmében vannak felállitva.

Az évi jelentésből látjuk, hogy az életbiztositási osztály dijtartaléka 1895. évi deczember 31-én 3.519,501 frt 41 krral 45.231,976 frt 76 krra emelkedett. Az ugyanakkor érvénybeu volt életbiztositási tőke összegek 177.718,755 frt 13 krt tattek ki, mig az év folyamán bevett dijak 7.402,467 frt 03 krra rugtak.

A tűz- és szállitmánybiztositási ágakban a dij és illetékbevétel 10.435,513 frt 31 kr. volt, miből 3.058,827 frt 06 kr., mint kártartalék, minden tehertől menten, a jövő évre viteleztetett át. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege 31.142,823 forint 66 krajczárra emelkedett.

Karokért a társaság 1895-ben 9,218.277 frt 67 krt folyósitott. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesitett kárfizetéseket a társaság alapitása óta károk fejében 281.357,598 frt 61 krnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártéritési összegből hazánkra 52.626,2[illegible] frt 37 kr. esik, mely összeget a társaság 162059 káresetben kifizetett.

Az értékpapirok értékcsökkenése, mely az év végével az alacsony árfolyamok folytán beállott, egyéb rendelkezésre állott összegekből kiegyenlitett ugy, hogy az értékpapirok árfolyam ingadozása fedezetére alakitott tartalék változatlanul 2.282,011 frt 44 krnyi összeggel uj számlára átvihető volt. Azonfelül azonban még az idei nyereségből 500,000 frt egy az árfolyam ingadozása fedezetére szolgáló külön tartalék számára átutaltatott ugy, hogy az egész árfolyam tartalék 2.782,011 frt 44 krra szaporodott.

Az alapszabályszerü nyereség tartalékkal, mely a részvénytőke felét teszi ki, az összes nyereségtartalékok 5.487,011 frt 44 krra rugnak.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 58.071,873 forint 84 krról — miután a viszontbiztositási tartalék kivétetett — 61.051,211 frt 83 krra emelkedtek. Ezen értékekből több mint 15 millió magyar értékekre esik.

Az elért tiszta nyereményből a társaság osztalékul. részvényenkint 136 frtot aranyban, vagyis 340 frankot fizet.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvenynél, osuznál, tagszaggatásnál és meghülésesknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerü háziszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József gyógyszerésznél Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony" védjegy nélkül mint nem valódit utasitsa vissza.**

Richter F. Ad. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, **Rudolstadt** (Thuringia).

???
Ki ne pártolná a
„Milleniumot"
???

Azon tisztelt hölgyeknek, a kik toilettejeiket divatáru raktárunkból szerzik be, alkalmat nyujtunk **„olcsó pénzen"** a legutolsó divat szerint öltözködve utazhatni a kiállitáshoz.

A Millenium alkalmából kivételes nagy raktárt rendeltünk a legujabb divatárukból, u. m.

szövet-, selyem-, mosó-cartonok- és selyem zephirekből,

valamint confectióban:

himalaya utazó-köpenyek-, jaquetok- és gallérokból

is, a legolcsóbbtól kezdve a legfinomabb kivitelekben.

Jelenlegi áraink annyira olcsók, hogy

minden versenyt kizárnak.

Kivánatra minták gyorsan és bérmentve küldetnek.

Vasmegye legnagyobb divatáru háza
FRÖHLICH és STAUBER
Szombathely.

Gyönyörü minták magán vevőknek ingyen és bérmentve. Bőtartalmu mintakönyvek, még eddig nem létező kiállitásban szaboknak bérmentetlen.

Öltözékeknek való kelmék.

Peruvien és Doeking a magas klerus számára, szabályszerü kelmék cs. k. tiszti egyenruháknak, továbbá aggharczosok-, tüzoltok-, tornászok- és liberiáknak. Teke- és játékasztalokra való posztó, kocsitakarók. Legnagyobb raktár stajeri, kärntení, tiroli stb.-féle Loden uri és női czikkekre eredeti gyári árakon oly nagy választékban, a minőt 20-szoros konkurrencia sem képes felmutatni. Nagy választék csakis finom, tartós női kendőkből a legdivatosabb szinekben.

Mosó kelmék, utazó plaidok 4 frttól 14 frtig és még

Szabó-kellékek (u. m. Cajbélés, gombok, tűk, czérna stb.) Olcsó, tisztességes, tartós tiszta gyapjus posztóárukat és nem olcsó rongyokat, melyek alig érdemesek a szabó ollójára, ajánl

Stikarofsky János

Brünn (az osztr. posztó-ipar központja.)

Legnagyobb gyári posztoraktár fel millió frt értékben.

Szétküldés csakis utánvét mellett.

Figyelmeztet Utazók és házalók Stikarofsky-féle áru czimen akarják áruikat értékesiteni. Hogy efféle csábitások elő ne forduljanak, értesitem a t. vevőket, hogy efféle embereknek árut nem adok el.

36/1896.

Meghivás

a köszeg-szombathelyi h. é. vasut-részvénytársaság 1896. évi junius hó 22-én d. n. 3 órakor Köszeg sz. kir. város tanácstermében tartandó

XIV. rendes évi közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1895. évi üzleti számadás és mérleg előterjesztése, a tiszta nyeremény felosztása és a felmentvény megadása feletti határozathozatal.
2. Két igazgatósági tag 4 évi időtartamra való választása.
3. Két felügyelő-bizottsági rendes és egy póttag választása 1 évi időtartamra.

Köszeg, 1896. évi május hó 19.

Az igazgatóság.

Az üzleti számadás és mérleg, ugy az elnöki, valamint a felügyelő-bizottsági jelentés a közgyülést megelőzőleg 8 nappal a társaság pénztáránál a hivatalos órák alatt betekinthetők.

A közgyülésen azon részvényes bir szavazati joggal, aki részvényét, vagy részvényéről szóló letétjegyét (20. és 28. §.) 14 nappal a közgyülés előtt a társaság pénztáránál leteszi.

Egy részvényes saját letett részvényei után 20 szavazatnál többel nem birhat; egynél több meghatalmazást nem vállalhat s a meghatalmazót megillető szavazatokkal együtt nem birhat többel 40 szavazatnál.

Igazgatósági tagul csakis azon részvényes választható, a ki 10 részvény birtokában van és azokhozi tulajdonjogát a 28. §. értelmében eszközölt letéteményezés által bebizonyitja.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ-TÁRSASÁG

ASSICURAZIONI GENERALI Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. Élemi- és baleset-biztositási ág 1895.

KIADÁS.

	forint	kr.	forint	kr.
I. Kárösszegek (a kár felvételi költségekkel együtt):				
1. Tűzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	2712341	27		
2. Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	897601	93		
3. Jégbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	953	24		
4. Balesetbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	143872	31	3463878	75
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztositók terimányeit):				
1. Szervezési költségek (a folyószámlán teljesen törlesztve)	35016	44		
2. Jutalékok	[illegible]	[illegible]		
3. Folyó igazgatási költségek	[illegible]	55	1704112	17
4. Adók és illetékek			[illegible]	01
III. Leirások és egyéb kiadások:				
1. Leirások kétes követelésekre	2889	76		
2. Egyéb kiadások: Járulék és kamat a hivatalnokok ellátási pénztárába	65905	21	68664	97
IV. Tartalék függő károkra:				
1. Tűzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	145[illegible]	17		
2. Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	[illegible]	00		
3. Jégbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	[illegible]	—		
4. Balesetbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	56941	52	6[illegible]237	75
V. A biztositási alapok aláza a számadási év végén:				
1. Díjtartalék				
a) Tűzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	2[illegible]	39		
b) Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	215173	67		
c) Balesetbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	1[illegible]773	46	3170800	52
2. Tőkésitett nyereségtartalék	1312500	—		
3. Értékpapirok árfolyamtartaléka	1027514	77		
4. Kétes követelések tartaléka	40000	—	2380014	77
VI. Évi üzleti nyereség			833751	54
Összesen:			12[illegible]431	68

BEVÉTEL.

	forint	kr.	forint	kr.
I. A biztositási alapok áthozatala a mult évről:				
1. Díjtartalék, levonva a viszontbiztositók részét	2892067	74		
2. Tőkésitett nyereségtartalék	1312500	—		
3. Értékpapirok árfolyamtartaléka	1027514	77		
4. Kétes követelések tartaléka	40000	—	5272082	51
II. Függő károk tartaléka a mult évről (levonva a viszontbiztositók részét):				
1. Tűzbiztositás	319976	19		
2. Szállitmánybiztositás	282920	50		
3. Jégbiztositás	1731	79		
4. Balesetbiztositás	53577	13	658216	61
III. Díjbevétel (levonva a törléseket):				
1. Tűzbiztositás: B. 8331612.89; le: viszontbiztositás 3382199.03	4949523	86		
2. Szállitmánybiztositás: 1732081.58; le: viszontbiztositás 825691.67	906389	89		
3. Jégbiztositás: 52.51; le: viszontbiztositás —.—	52	51		
4. Balesetbiztositás: 313066.98; le: viszontbiztositás 73087.93	239978	05	6095934	31
IV. A tőkebefektetések kezdéka:				
1. Kölcsön- és leszámitolási kamat, továbbá hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál eszk. betétek kamata	19923	18		
2. Jelzálogkövetelések kamatai	4000	—		
3. Értékpapirok kamata	211513	47		
4. Ingatlanok tiszta hozadéka	52988	47	287825	12
Egyéb bevételek:				
1. Kötvény illetékek				
a) Tűzbiztositás	363258	90		
b) Szállitmánybiztositás	8659	96		
c) Jégbiztositás	—	71		
d) Balesetbiztositás	4265	36	376184	93
Összesen:			12690243	68

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztositási ág. (1895).

	forint	kr.	forint	kr.
I. Esedékes biztositások és járadékok fizetése:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	2415325	11		
2. Életes esetére szóló biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	440691	92		
3. Járadékbiztositások	141911	68	3047697	71
II. Fizetések visszavásárolt kötvényekért, levonva a viszontbiztositások részét			704184	97
III. Osztalékok fizetése biztositottaknak			109830	78
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztositók terimányeit):				
1. Szervezési költségek (a folyószámlán teljesen törlesztve)	38622	89		
2. Szerzési költségek (törlesztve)	201885	24		
3. Folyó igazgatási költségek	546307	11		
4. Behajtási jutalékok	125317	16		
5. Orvosi költségek	55280	52	1070482	92
6. Adók és illetékek			86768	51
V. Leirások az egyéb kiadások: Leirások kétes követelésekre			9803	70
VI. Függő károk tartaléka:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	269410	56		
2. Életési biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	201700	05		
3. Járadékbiztositások	1765	83	472876	44
VII. A biztositási alapok aláza a számadási év végén:				
1. Díjtartalék				
a) Halálesetre szóló és vegy. bizt., lev. viszontbizt. részét	B 3463863.13			
b) Életési biztositások, lev. a viszontbiztositók részét	509953.39			
c) Járadékbiztositások	1370681.80			
2. Díjtartalék			4[illegible]	56
a) Halálesetre szóló és vegy. bizt., lev. a viszontbiztositók részét	B 3217131.44			
b) Életési biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	214244.76			
3. Tőkésitett nyereségtartalék	3431378	20		
4. Értékpapirok árfolyamtartaléka	1312500	—		
5. Kétes követelések tartaléka	1254496	67		
6. A biztositottak osztalékalapja	40000	—		
VIII. Évi üzleti nyereség:	591414	43	6846307[illegible]	89
			780142	92
Összesen:			1[illegible]	84

	forint	kr.	forint	kr.
I. A biztositási alapok áthozatala a mult évről:				
1. Díjtartalék (levonva a viszontbiztositók részét)	3843[illegible]261	02		
2. Díjtavitelek (levonva a viszontbiztositók részét)	3277234	33		
3. Tőkésitett nyereségtartalék	1312500	—		
4. Értékpapirok árfolyamtartaléka	1254496	67		
5. Kétes követelések tartaléka	40000	—		
6. A biztositottak osztalékalapja	701235	24	4600707	26
II. Függő károk tartaléka a mult évről (levonva a viszontbiztositók részét)			382741	22
III. Díjbevétel:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztositások, levonva a viszontbiztositási díjat	6323164	87		
2. Életési biztositásiasok, levonva a viszontbiztositási díjat	674821	82		
3. Járadékbiztositások	118998	73	7117[illegible]	42
IV. A tőkebefektetések kezdéka:				
1. Kölcsön- és leszámitolási kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	6768	51		
2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai	213747	27		
3. Jelzálogkölcsönök kamatai	84193	56		
4. Értékpapirok kamatai	158401	79		
5. Ingatlanok tiszta hozadéka	904123	37	[illegible]	50
V. Egyéb bevételek:				
1. Kötvényilletékek	32940	81		
2. Egyéb üzemi bevételek	44958	63	77899	44
Összesen:			[illegible]	84

VAGYON.

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1895. deczember 31-én.

Folyó szám	A tétel neve	A forint	A kr.	B forint	B kr.	Összesen forint	Összesen kr.
1	A részvényesek adóslevelei a tőke be nem fizetetett részéről	1837500	—	1987500	—	3825000	—
2	Ingatlan birtok						
	a) Városi ingatlanok	—	—	4365[illegible]	85	4365[illegible]	85
	b) Mezőgazdasági birtokok	1277000	—	—	—	1277000	—
3	Gazdasági termények	90582	56	—	—	90582	56
4	Épités alatt álló intézeti ház Prágában	—	—	606716	76	606716	76
5	a) Kölcsönök a társaság életbizt. kötvényeire	—	—	[illegible]	69	[illegible]	69
	b) Jelzálog által bizt., a felek halálakor felveendő tőke	—	—	3000	—	3000	—
6	Kamatozó jelzálogilag biztositott tőke kölcsönök ingatlanokra	90000	—	1[illegible]648	80	[illegible]	80
7	Kölcsönök értékpapirokra	113647	87	—	—	113647	87
8	Állam- és más értékpapirok	4302392	60	2789867	88	4[illegible]	48
9	Folyó kamatok	1[illegible]	54	223655	51	[illegible]	05
10	Váltók a tárczában	258030	08	—	—	258030	08
11	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	1414422	06	125867	99	1540290	05
12	Készpénzkészlet az intézet igazgatóságánál és fiókjainál	437428	86	24022	72	461449	18
13	Maradvány a viszontbiztositók számlaiból	378324	20	41906	89	420230	09
14	Maradvány az intézet fiókjainak számlaiból	1146543	86	292472	06	1439015	92
15	Maradvány az A mérleg f. számlájából (L. Teher)	—	—	99277	80	99277	80
16	a) Adósok különböző czimek alatt	2[illegible]656	28	4549	16	271205	94
	b) Adósok jelzálog-kölcsönökre betr. kamatokkal	[illegible]	—	21018	95	[illegible]	95
	c) Letétek kezesség és biztositék gyanant	1536321	27	1[illegible]125	83	2572447	10
	d) Letét Golschmiedt alapitvány	3000	—	—	—	3000	—
	e) „ Besso József alapitvány	6000	—	—	—	6000	—
	f) „ Calabi R. alapitvány	3000	—	—	—	3000	—
17	Rótorzsi és vaszekrények a társaság összes hivatalaiban, czégtábla, papir- és nyomtatvány az összes raktárakban			—	—	—	—
18	Előlegezett jutalékok és szervezési költségek			—	—	—	—
		1 [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	83

TEHER.

Folyó szám	A tétel neve	A forint	A kr.	B forint	B kr.	Összesen forint	Összesen kr.
1	Alaptőke	2625000	—	2625000	—	5250000	—
2	Tőkésitett nyereségtartalék	1312500	—	1312500	—	2625000	—
2	Tartalékalap az értékpapirok árfolyam ingadozásának fedezésére	1027514	77	1254496	67	2282011	44
4	Tartalékalap kétes követelések fedezésére	40000	—	40000	—	80000	—
5	Díjtartalék folyó biztositásokra az A mérlegben (A mérleg tétele szerint levonva)	3170800	52	—	—	3170800	52
	Díjtartalék folyó biztositásokra a B mérlegben	—	—	4180[illegible]	56	4180[illegible]	56
	Díjátvitel a B mérlegben	—	—	3431378	20	3431378	20
6	Tartalék függőben levő kárfizetésekre az A mérlegben	682237	75	—	—	682237	75
	az B mérlegben	—	—	472876	44	472876	44
7	Osztalékalap az életbiztositásban nyereménynyel biztositottak javára	—	—	521404	46	521404	46
8	A hivatalnokok ellátási pénztárának vagyona	713575	48	—	—	713575	48
9	Jelzálogtitlezek	—	—	—	—	—	—
10	Egyenleg a viszontbiztositók számlájaban	769401	21	59169	40	828571	31
11	Egyenleg az intézet fiókjainak számlájaban	12531	09	—	—	12531	09
12	a) Hitelezők különböző czimeken	428730	63	179875	42	[illegible]	05
	b) Letétek kezesség és biztositék gyanant	1536321	27	1088125	83	2572447	10
13	A B mérleg folyó számlájának egyenlege	99277	80	—	—	99277	80
14	Gidoni alapitvány	5429	47	—	—	5429	47
15	Girard alapitvány	4271	50	—	—	4271	50
16	Golischmiedt alapitvány	3000	—	—	—	3000	—
17	Besso József alapitvány	6000	—	—	—	6000	—
18	Calabi R. alapitvány	3000	—	—	—	3000	—
19	Évi üzleti nyereség	833751	54	780142	92	[illegible]	46
		[illegible]	75	5356587	90	[illegible]	63

Az 1895. deczember 31-en a jövő évekre érvényben maradó díjkötelezvények értéke frt 31142923.66

A jövő évben lejárandó tűzbiztositási díjak . . . frt 8114[illegible]23.66

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali Központi igazgatósága Triestben.

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Báró Bruck Otto, Romanin-Jacur Manó, Báró Morpurgo József, Segré V.

A vezértitkár: Michetti Orión.

Magyarországi vezérügynökség: **HEGYDŰS SÁNDOR**, igazgató tanácsos. **ROTT JÓZSEF**, főnök.

Az intézet hivatalos helyisége: Budapesten, Dorottya-utcza 10 szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágositások a legnagyobb készséggel adatnak és **élet-, tüz- szállitmány- és ügybiztositások az Assicurazioni Generali jégbiztositások a Magyar jég- és viszontbiztositó részv.-társaság** és **baleset ellen biztositó-társaság** számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb dijak mellett fogadtatnak el.

A köszegi ügynökség **Mikáts Mátyás.**